

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน เพื่อนำมาสร้างรูปแบบในการพัฒนาศักยภาพ การดำเนินงานของธุรกิจชุมชน และทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประธานหรือเลขานุการกลุ่มธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี คือ กลุ่มทอผ้า 35 กลุ่ม กลุ่มทอเสื่อ 13 กลุ่ม 48 คน ผู้นำชุมชน 48 คน นักพัฒนา 48 คน ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ 192 คน กลุ่มธุรกิจชุมชน 2 กลุ่ม เพื่อศึกษาเชิงลึก ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ผู้เกี่ยวข้อง 11 คน โดยใช้กลุ่มธุรกิจชุมชน 1 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการศึกษาเชิงลึก โดยการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ประชุมระดมสมองเพื่อพัฒนารูปแบบที่สร้างขึ้น แบบทดสอบก่อนและหลังทดลองและผลการปฏิบัติงานจริง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนส่วนมากมีปัญหาเรื่องเงินทุน การบันทึกข้อมูลรายรับ-รายจ่ายไม่ครบ แยกประเภทรายรับ-รายจ่ายไม่ได้ ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริง ไม่ได้จัดทำรายงานทางการเงิน ไม่ทราบกำไรขาดทุนที่แท้จริง การผลิตสินค้าไม่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อสินค้า ไม่มีการสำรวจตลาด ไม่ได้วางแผนการตลาด การผลิตสินค้ายังไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มธุรกิจชุมชนยังต้องการความช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการภายในกลุ่ม จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการศึกษาค้นคว้านี้มีลักษณะเป็นคู่มือในการบันทึกข้อมูลของผู้บันทึกบัญชี และคู่มือการตลาดของฝ่ายการตลาดของกลุ่มธุรกิจชุมชน ส่วนการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานนั้น ผู้วิจัยเสนอให้ผู้มีความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าไปช่วยเหลือ กลวิธีที่ผู้วิจัยใช้ในการพัฒนาศักยภาพได้จากการปฏิบัติการจริงในกลุ่มธุรกิจ

การปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม จำลองสถานการณ์ อบรมเชิงปฏิบัติการ ปฏิบัติการหลังสอนแนะ ภายหลังการพัฒนา 2 เดือน ผลการประเมินจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา พบว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด นอกจากนี้กลุ่มธุรกิจชุมชนยังสามารถบันทึกรายรับ-รายจ่าย แยกประเภทรายรับ-รายจ่ายได้ถูกต้อง ทราบต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนและงบดุลได้ ส่วนการผลิตสินค้านั้นสามารถผลิตได้ตามความต้องการของผู้ซื้อ โดยกลุ่มออกสำรวจตลาดก่อนผลิตสินค้า เมื่อทราบความต้องการของผู้ซื้อแล้ว จึงนำมาปรับปรุงสินค้าของตนเองก่อนนำออกไปจำหน่าย และสามารถเขียนแผนการตลาดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการระดมสมองจากสมาชิกภายในกลุ่มธุรกิจชุมชน

The objective of this research was to explore the current circumstances, and problems of the operations of community businesses in order to construct and try out a potential development model for community business operations. The samples of the study included chairpersons or secretaries of community business groups from Udon Thani Province 35 representatives from cloth-weaving groups, 13 from mat-weaving groups, 48 community leaders, 48 developers, 192 product customers, 2 community business groups for in-depth study, and 11 experts, academics, and stakeholders. One community business group was designed to be an experimental group. The research instruments comprised guided interviews and record forms for in-depth study. A participatory action research methodology was adopted to meet the objective. The research methods adopted the brainstorming technique to develop the constructed model. The methodology also included a pre-test and post-test design. Content analysis was used to analyze qualitative data whereas quantitative data were statistically analyzed to find out frequencies, percentage, and means, and the t-test to find out different values of means.

The findings revealed that the problems that most community business groups were confronting concerned insufficient capital, incomplete income and expenditure accounts, inability to classify income and expenditure items and real costs, no financial statements, no records on actual profits and losses, products not meeting the needs of customers, no market surveys and market planning, and substandard products. In addition, it was found out that the community business groups needed assistance regarding self-management from government and private sectors, as well as academics.

The potential development model consisted of a handbook on accounting for accountants and a handbook on marketing for the marketing section of the community business. Regarding the development of standardized product, the researcher proposed to invite experts on product development. Moreover, the researcher introduces strategies for the potential development at group workshops, participatory workshops, simulations, training, and workshop after coaching. The experimental development model was evaluated after a two-month implementation period. It was found that the experimental group increased its percentage from 20% to 70%. In addition, the community business group was able to make an income and expenditure account, classify income and expenditure items, determine the real cost of products, and make a profit and loss account and a balance sheet. With respect to production, the group was able to produce the products in accordance with the demand of buyers by making a market survey prior to production so that they could improve the products to meet the needs of customers before delivery. Furthermore, they were able to make a robust marketing plan by means of brainstorming ideas from all group members.